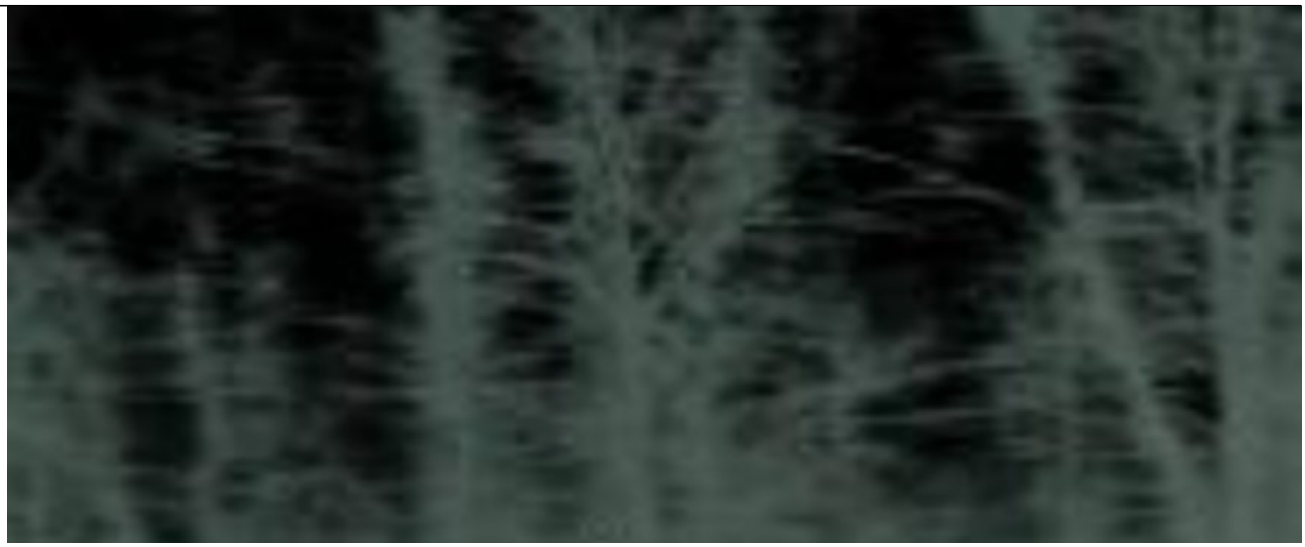

Magvet? Kiadó Könyvklubja: Az utolsó szénéget?k

2011 január 21. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Gy?jteményes kötetet tart a kezében az olvasó a kortárs magyar szépirodalom talán legbaljóslatúbb rövid szövegeivel. Az 1978 és 1981 között keletkezett tárcákat Bodor Ádám eredetileg a kolozsvári Utunk folyóirat számára írta.

Jó darabig nem kerültek aztán újraközlésre, mígnem 2010-ben a Magvet? Kiadó kötetbe szerkesztette ?ket, s Az utolsó szénéget?k címen kiadta.

Habár különálló történetekr?l van szó, a könyv olvasható egybefügg? történetfolyamként. A *Sinistra körzet*b?l vagy *Az érsek látogatásá*ból ismert Bodor-stílus mellett a történetek egyformán szürreális, ugyanakkor mégis életszer?, a térképen szinte bárhová tehet? helyszínei mind-mind összekötik a kötetben szerepl? írásokat.

Mintha egy szénporos fotóalbumot lapoznánk fel, ahogy egy elfakult, régi képsorozat, a karcolatszer? írások is úgy villantanak elénk egy-egy képet, úgy vezetnek minket a bodori világba.

Ezt a benyomást csak er?síti az olvasóban, hogy a kötet legels? tárcája (*A szeszgyár t?zfala*) gyakorlatilag egy rosszul exponált, elrontott képeslapot elevenít meg. „Egy kevéssé sikerült képeslap, amely a várost madártávlatból mutatja (...)”

Persze mi az, hogy megeleveníti? Aki olvasott már Bodor Ádám szöveget, tudja, hogy nála az elevenségen egy kicsit mást kell értenünk, mint általában. E novella szerepl?i is hasonlítanak az élettelen, rozsdás villamoskocsira, a sehova sem tartó sínpárra, amelyet a szeszgyár mellett éppen ben?tt már a gaz. Életük egy napjának kicsiny töredékén keresztül is érezzük mozdulatlanságukat, bezártságukat, világuk határait, ebben a pusztulásnak indult, névtelen városban.

Az utolsó szénéget?k minden írása fölött hosszan id?zhetünk – éppen, mint a régi fényképek fölött, ahol egész életeket látunk összes?r?södni egy pillanatban. A helyszínek gondolatainkban él? egységgé n?nek össze, a különös városok lakói pedig olyan szervesen illeszkednek az ?ket körülvev? díszletbe, mintha annak részei, s?t testrészei volnának.

A képszer?séget tovább er?síti, hogy alig történik valami a szó hétköznapi értelmében. A rövid írások cselekménye rendszerint nem bonyolult, néhol mintha csak azért volna a történés, hogy újabb távlatot nyisson meg el?ttünk, rést üssön a zárt képen. Hogy elindítson valamit, amit azonnal ránk is bíz, a fantáziánkra hagyja, miként fejezzük be a történetet, vagy akár azt, hogy milyen el?zményt képzelünk el hozzá.

Honnan érkezik az elhagyott szeszgyár udvarára Princz Tóni és Zsuzsanna-Annamária? Miért t?n?dött Losteiner,

hogy megszólítsa-e a trafikost azon a baljóslatú estén? Komor, gyakran lepusztult, romlásnak indult helyszíneken járunk, sz?kszavú karakterek közt. Bodor mégis rávesz bennünket, hogy haladjunk csak egyre el?bbre ebben a világban. Nekem elég nagy titoknak t?nik, hogy vajon mégis mi az, amivel olvasásra bír.

Néhány kedvelt eszközét persze felfedezi az olvasó. Bodor olyan megszemélyesít? leírásokat ad a környezetr?l, hogy óhatatlanul valamiféle él?lény, de mindenképpen valamilyen szerves egység érzetét képes kelteni. Ráadásul lebeg? helyszíneken járunk, amelyek bárhol lehetnének a világban. Na jó, mondjuk Európában.

Gyakran használ hirtelen váltásokat, a való életben is meglév?, de ritkán el?forduló környezeti hatásokat – például: „Az ?sz egy szeptemberi reggelen minden átmenet nélkül érkezett (...)” (*Egy kertész*). Ezzel álomszer?en elbizonytalanítja az olvasót, s nem utolsó sorban a dolgok megszokott rendjének megbontásával baljós atmoszférát teremt. Észrevétlenül elülteti a kellemetlen érzést, amit?l hirtelen azt érezzük, hogy a következ? sorokban bármi megtörténhet. S általában meg is történik, még ha nem is cselekményként.

Máskor – például *A mesterség arcá*ban – a felütés maga a döbbenet (egy késdobáló eltalálja a partnern?jét), majd ebb?l a tragikus pillanatképb?l látjuk meg a szerepl?k életének egészét. Ez a karcolat is egy kérdéssel zárul, ahogy sok másik is a kötetben.

Akár leírja Bodor a kérdést, akár nem, megannyi nyitott mondat ez, amely a szigorú rövidség ellenére még hosszan visszhangzik bennünk.

Szeifert Natália, olvassbele.hu

* * *

Bodor Ádám
1936. február 22-én született Kolozsváron, ott végzett teológiát, de nem vállalt lelkészi szolgálatot. 1960-tól levéltárosként, majd 1964-t?l egy másoló-fordító irodában dolgozott. 1965-ben publikálta els? novelláját a kolozsvári Utunk cím? folyóiratban. 1968-tól szabadfoglalkozású író.

1982-ben települt át Magyarországra, ahol 1984-t?l a Magvet? Könyvkiadó felel?s szerkeszt?je. Már érett íróként jelent meg els?, rövid prózákat tartalmazó kötete, *A tanú* (1969). Kisepikai m?veivel egészen egyedülállót alkotott a magyar irodalomban. Ezt vallotta egy helyütt: „Semmi nincs el?re készen, számomra is majdnem minden az írás folyamatában bontakozik ki. Kiindulópontnak olykor elég egy helyszín, egy érzés, egy illat, egy hely, ahol történni kezd valami. Vagy egyszer?en csak egy hangulat. Valami, amit nem lehet el?re kicédulázni, rögzíteni. Ez a megfoghatatlan valami, titkos fuvallat a novella lelke. Ha ez nem lebeg valahol ott a közelünkben, jobb a dolgot nem er?ltetni…”

M?vei megjelentek román, angol, német, francia, norvég, dán, olasz, bolgár, szerb, horvát, szlovák nyelven is. 2007. október 4-én mutatták be *Az érsek látogatása* cím? regényéb?l készült filmet (*Dolina*) Kamondi Zoltán rendezésében.

A Magvet? Kiadónál megjelent m?vei
Milyen is egy hágó? (1980), *Sinistra körzet* (1992), *Az érsek látogatása* (1999), *A börtön szaga. Válaszok Balla Zsófia kérdéseire* (2001), *Vissza a fülesbagolyhoz* (2003), *A részleg* (2006), *Az utolsó szénéget?k* (2010)

Díjai
Els? kötetesek Díja (1969), a Román Írószövetség Prózai Díja (1970, 1975), Kritikusok Díja (1975), József Attila-díj (1986), Déry Tibor-jutalom (1989, 1992), Artisjus Irodalmi Díj (1990), Krúdy Gyula-díj (1992), A Magyar Napló Díja (1991), Kortárs-nívódíj (1991), a Soros Alapítvány életm?díja (1993), a M?vészeti Alap Literatúra Díja (1996), Márai Sándor-díj (1996), a Magyar Köztársaság Babérkoszorúja (1998), Magyar Irodalmi Díj (2002), Irodalmi Alkotói Díj (2002), Kossuth-díj (2003)

A könyv megrendelhet? a következ? címen:

http://kiadok.lira.hu/kiado/magveto/index.php?action=konyv&id=139395956

Bodor Ádám: Az utolsó szénéget?k
Magvet? Kiadó, 2010

Ajánló